

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

ДАТА: 04.09.2023

ПІДГОТУВАЛИ: Дарія Михайлишина, старша економістка ЦЕС,
аспірантка Болонського університету

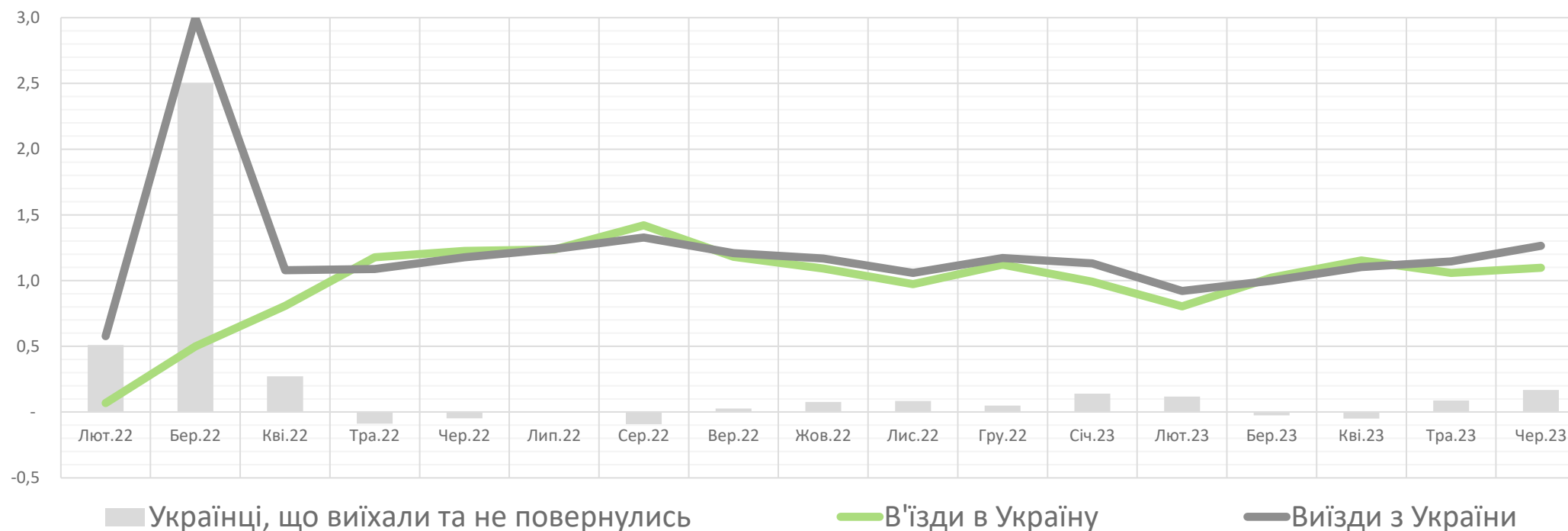
БІЖЕНЦІ З УКРАЇНИ: ХТО ВОНИ, СКІЛЬКИ ЇХ ТА ЯК ЇХ ПОВЕРНУТИ?

Презентація фінального звіту

СКІЛЬКИ ЗАРАЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ?

- Станом на кінець червня 2023 за кордоном перебували **5,6 – 6,7 млн** українців (оцінки за червень, це на 300-500 тис. осіб більше ніж станом на кінець 2022 року)
- ~ **1,3 млн** із них в росії та Білорусі, 4,3 – 5,4 млн в інших країнах
- **Німеччина** вийшла на перше місце по кількості українських біженців в ЄС (1,1 млн осіб), **Польща** – друга (976 тис.)

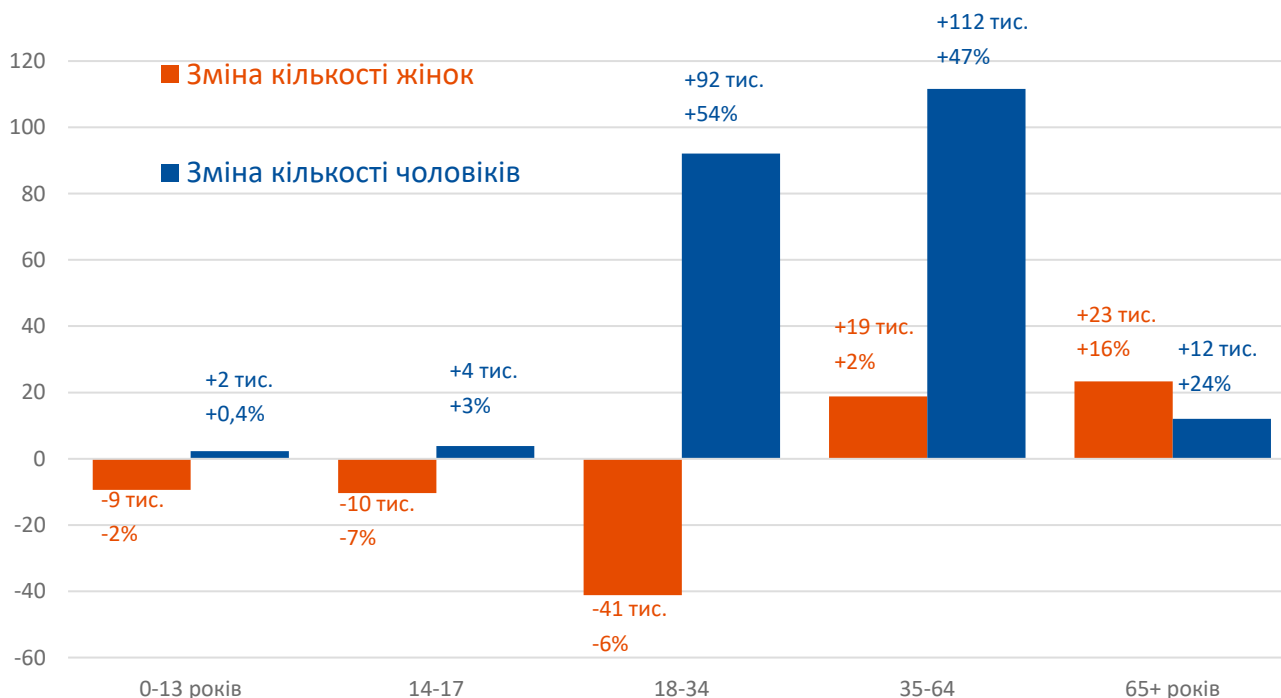
Динаміка перетину кордону України протягом лютого 2022 – червня 2023 року, млн осіб

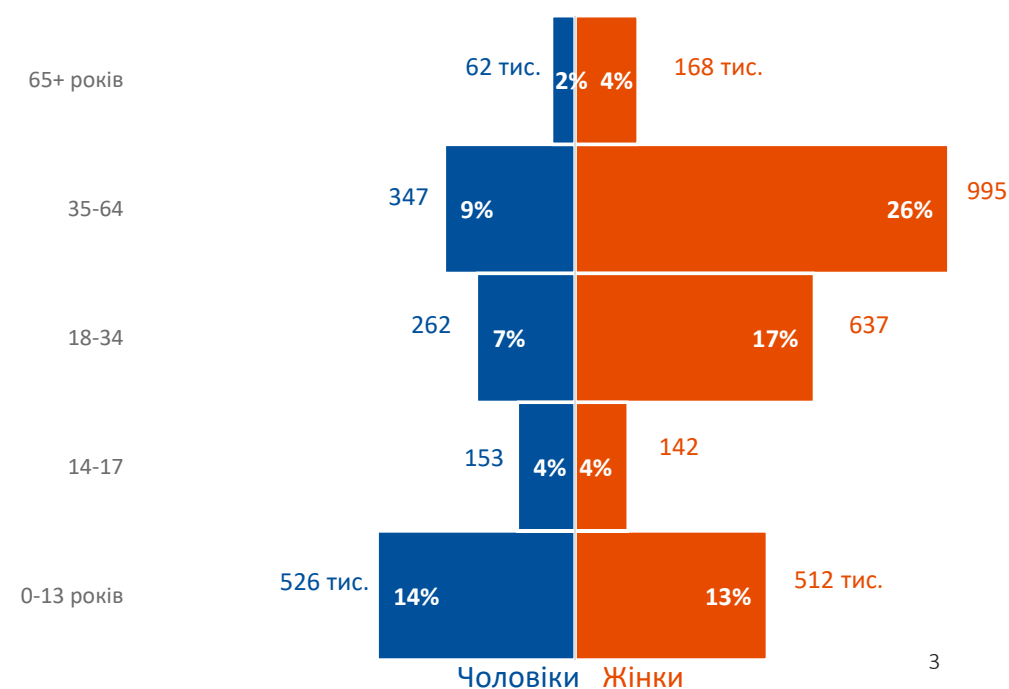
КИМ Є УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ ЗА КОРДОНОМ

- Серед біженців значна кількість дітей (за різними даними від 25 до 51 % від усіх біженців)
- Серед дорослих більшість жінки, особливо жінки середнього віку (35-64)
- Однак частка дорослих чоловіків зросла найбільше.

Зміна в розподілі українських чоловіків та жінок у ЄС (між серпнем 2022 і березнем 2023)

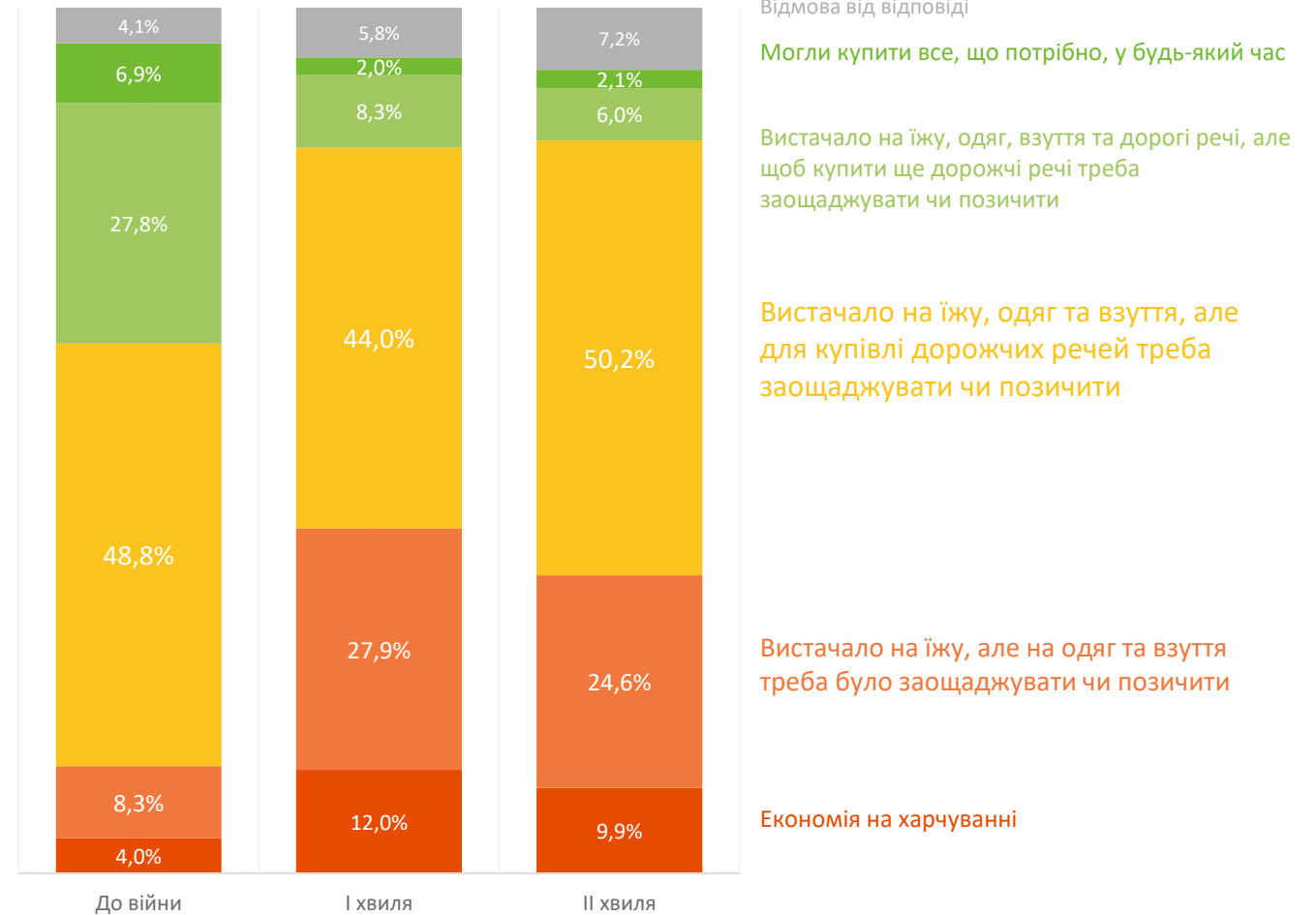
Розподіл українських біженців за статтю та віковими категоріями в ЄС

КИМ Є УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ ЗА КОРДОНОМ

- Українські біженці втратили багато доходів з початку повномасштабного вторгнення, однак потроху їх доходи відновлюються
- Більшість українських біженців (63%) мають вищу освіту
- Найбільша частка населення виїхала з Запорізької (23%), Київської (19%), Дніпропетровської (18%), Миколаївської (16%) та Херсонської (16%) областей

Виберіть твердження, яке описувало(є) Ваше економічне становище до війни/зараз?

КИМ Є УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ: КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ

25%

Класичні біженці

- Здебільшого жінки середнього віку з дітьми.
- Не дуже адаптовані до життя за кордоном.
- Гірше знають мову країни перебування та менше за інші групи її вивчають.
- Частіше незадоволені життям у країні перебування

29%

Квазітрудова мігранти

- Найадаптованіші до життя за кордоном
- Були схильні виїхати до країни, мову якої вони знали або задля пошуку роботи
- Найбільш задоволені перебуванням та менше за інші групи потребують допомоги

29%

Професіонали

- Схильні працювати в країні перебування за своєю або суміжною спеціальністю.
- Мають відносно комфортні умови життя
- Частіше за інші групи планують повернутись

16%

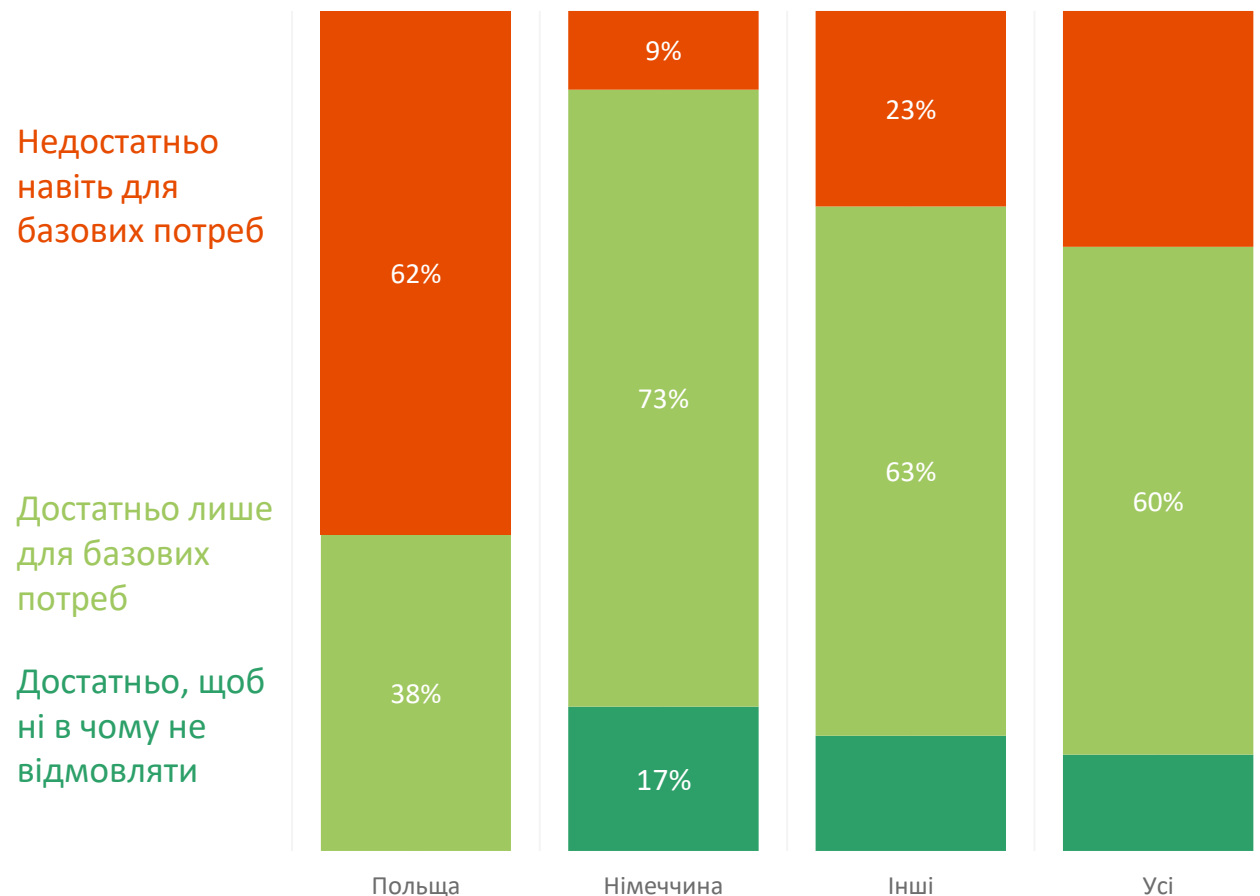
Люди із зони бойових дій

- Неадаптовані до життя за кордоном та менш певними щодо повернення до України.
- Разом з тим, найбільше з-поміж інших готові робити кроки для адаптації.
- Більшість перебуває у Німеччині через високий рівень соц. виплат

ЯКУ ДОПОМОГУ ОТРИМУЮТЬ УКРАЇНЦІ В РІЗНИХ КРАЇНАХ ЄС

Чи достатньо розміру отримуваних Вами соціальних виплат для життя?

- Багато країн скоротили виплати, але Німеччина – виняток.
- Наразі в Польщі соціальні виплати отримують 56% біженців, а в Німеччині – 74%
- Ірландія та Швейцарія запровадили виплати за повернення в Україну.
- В Польщі частка людей, яким не вистачає для базових потреб зросла, а в Німеччині – зменшилась.

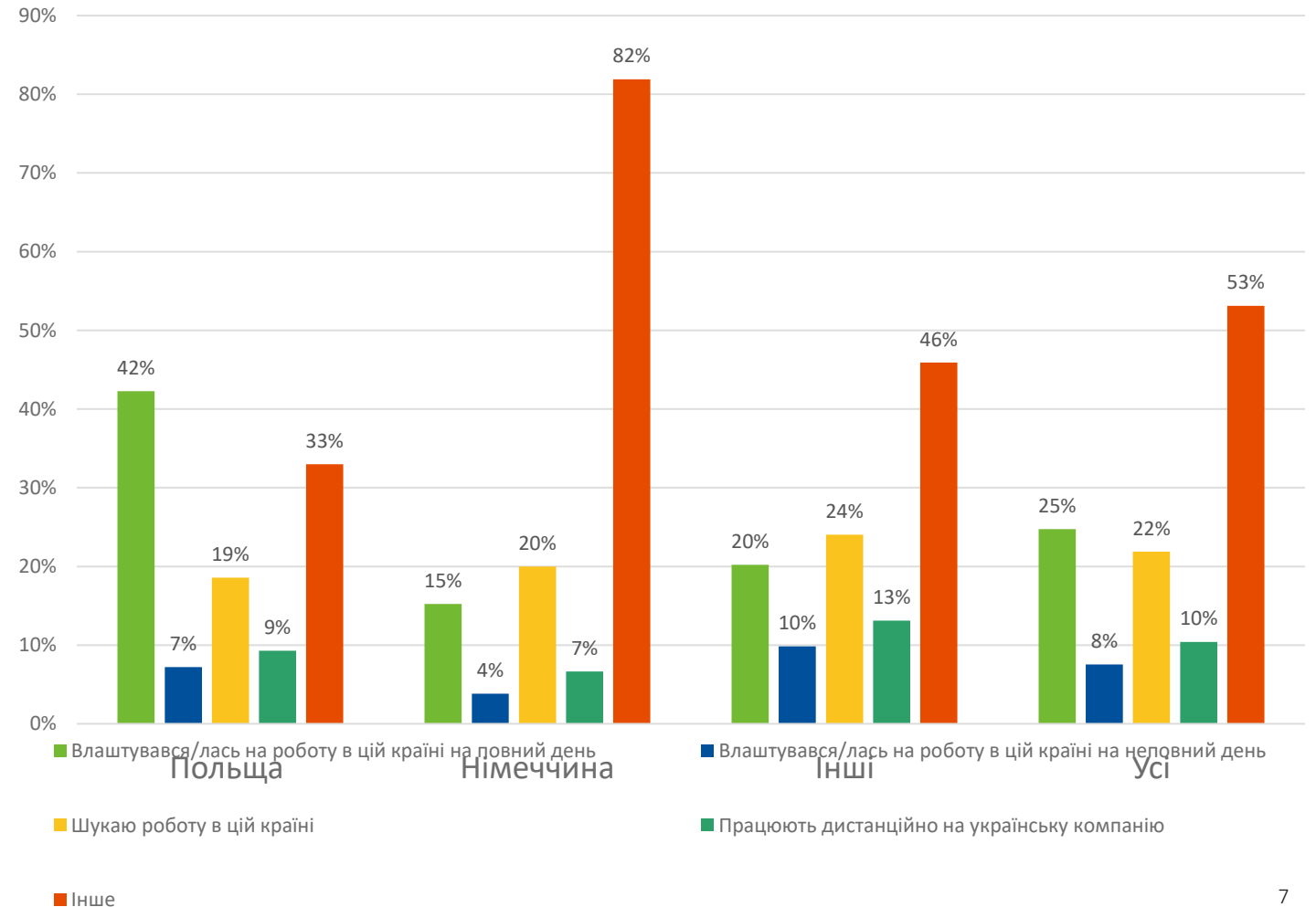

% від загальної кількості респондентів у відповідній країні

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ДО РИНКУ ПРАЦІ ЄС

- Українські біженці мають значно вищий рівень освіти ніж інші біженці
- В усіх країнах збільшилась частка українців, які працюють.
- Лише 29% не планували жодних кроків для підвищення кваліфікації
- В Німеччині велика частка навчається, що сприяє інтеграції
- Серед тих, хто працює 34% працюють за спеціальністю

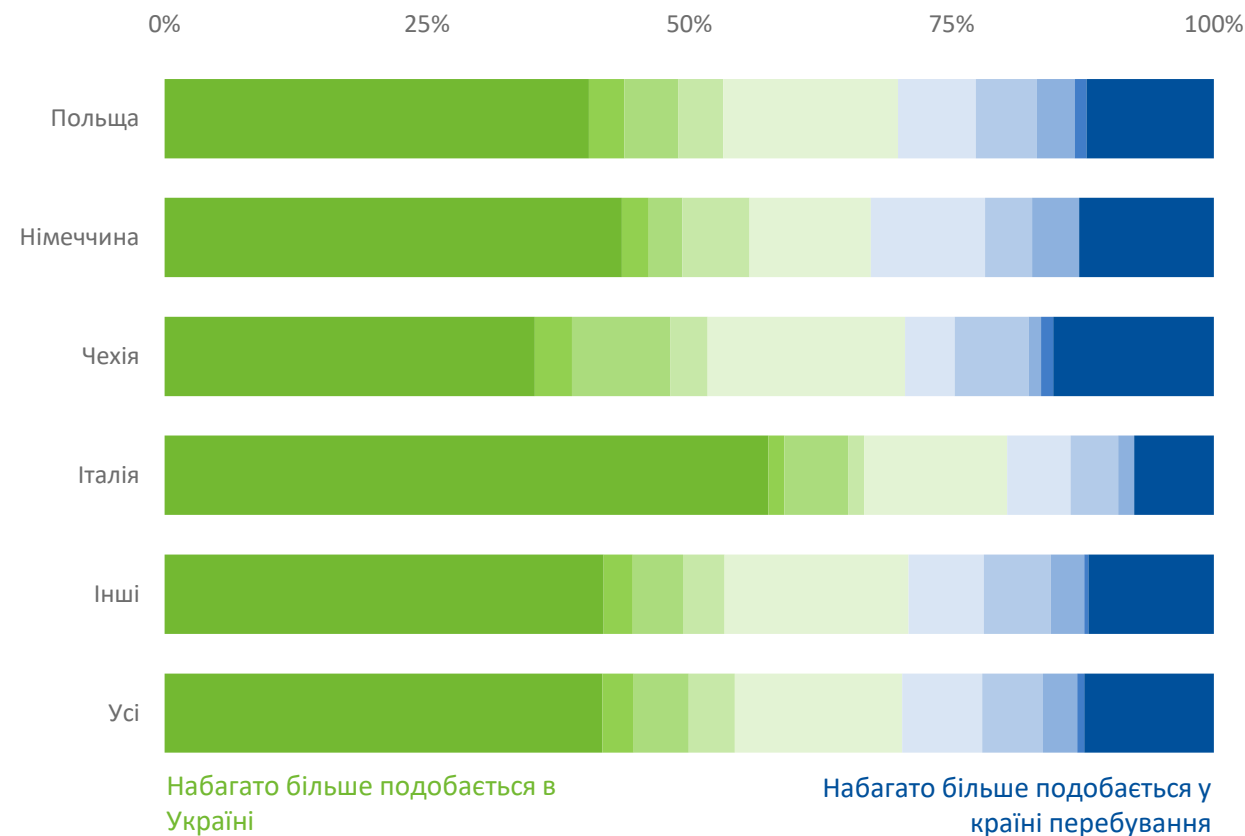
Який поточний статус Вашої зайнятості? станом на травень 2023, %

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ДО ЖИТТЯ ЗА КОРДОНОМ

- Більшість (67%) українських біженців задоволені перебуванням за кордоном
- Однак, життя в Україні їм подобається більше.
- 40% українських біженців хотіли б щоб їх діти продовжували навчатись за кордоном після війни
- 19% кажуть, що ставлення місцевих до них погіршилось
- Особливо в Чехії (22%) та Польщі (24%)

Порівнюючи життя в Україні та життя у країні перебування, загалом де Вам подобається жити більше?

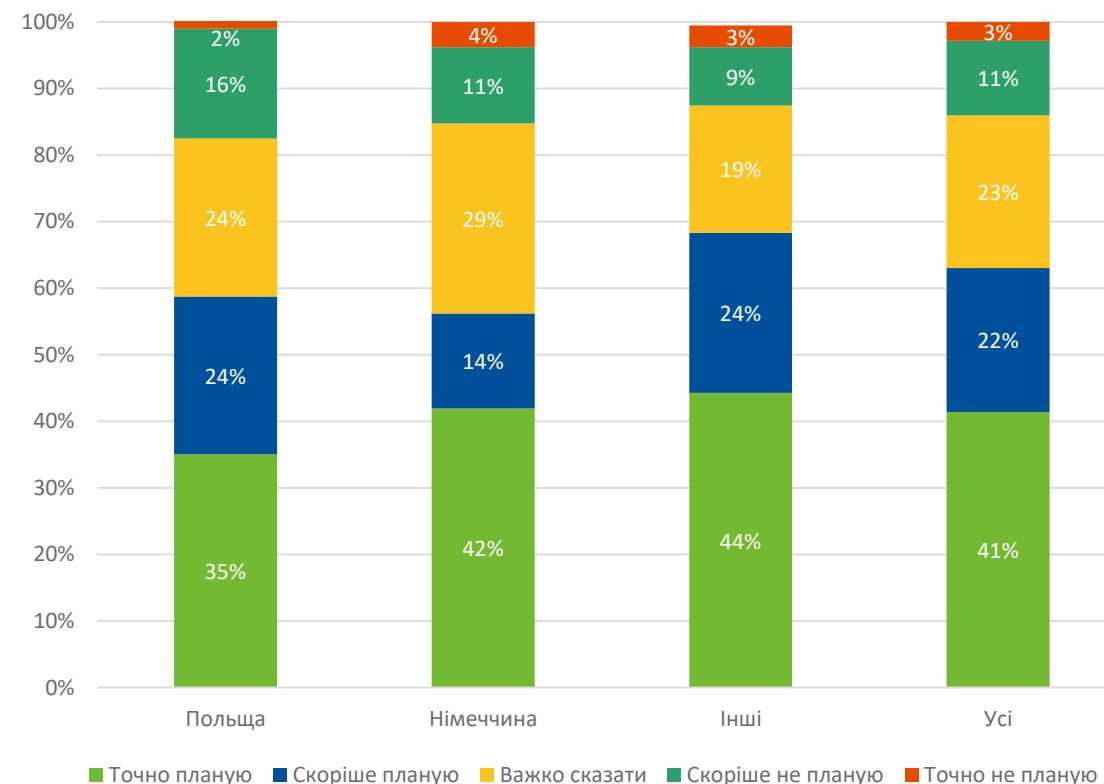

% від загальної кількості респондентів у відповідній країні

ЧИ ПОВЕРНУТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ?

- 41% українців точно планують повертатись, 22% скоріше планують
- Частка тих, хто планує повертатись дещо знизилась
- 24% відклали своє повернення
- Серед дітей лише 38% точно хотіли б повернутись, 17% скоріше планують, найменше повертатись хочуть діти 14-17 років
- 58% із тих хто планує повертатись планують це лише після війни
- Безпекові фактори та можливість знайти хорошу роботу – найважливіші фактори, що сприяють поверненню

Чи плануєте Ви повернутися в Україну?

у розподілі за країною перебування, %

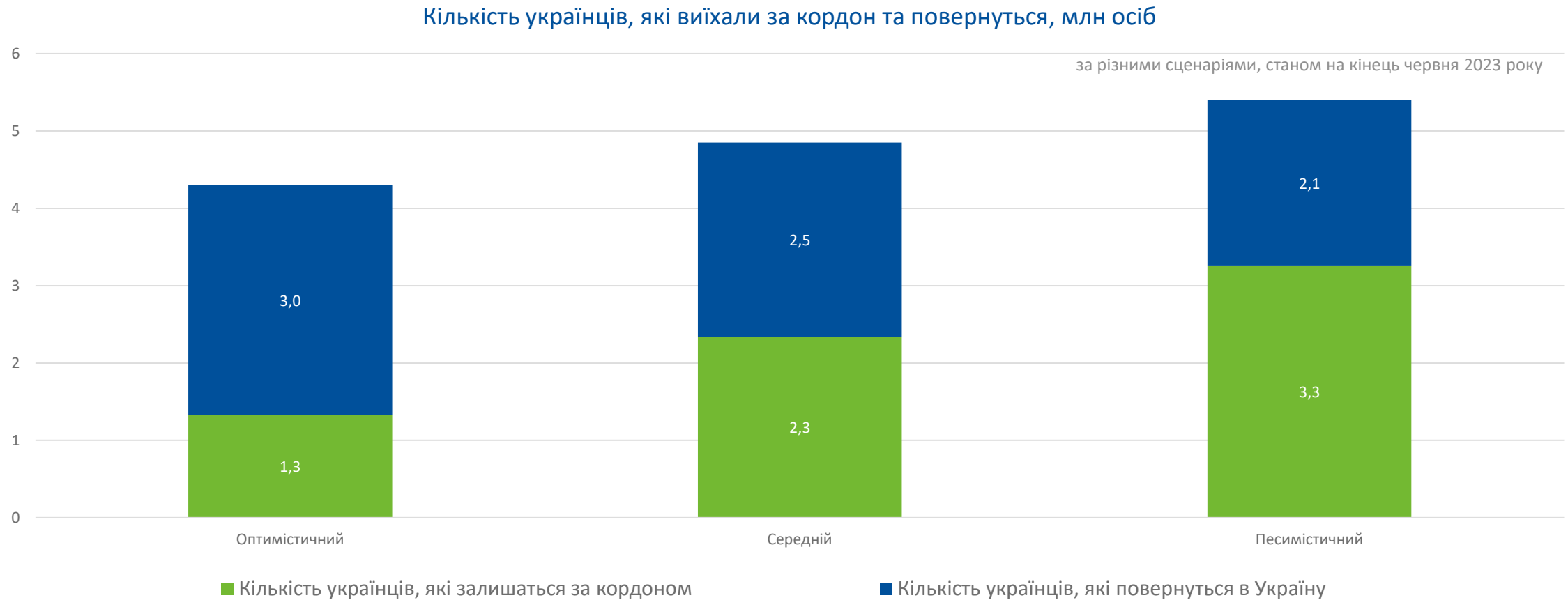
ХТО ІЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ НАЙБІЛЬШ СХИЛЬНИЙ ДО ПОВЕРНЕННЯ

Результати регресійного аналізу

- Студенти, люди що не працюють та активно шукають роботу - менш схильні бажати повертатись
- Люди з Центральної України – більше хочуть повернення
- Люди, що мали високий дохід до війни – більше хочуть повернутись
- Люди, що мають високий дохід зараз – менш схильні повертатись

СКІЛЬКИ ПОВЕРНЕТЬСЯ/НЕ ПОВЕРНЕТЬСЯ

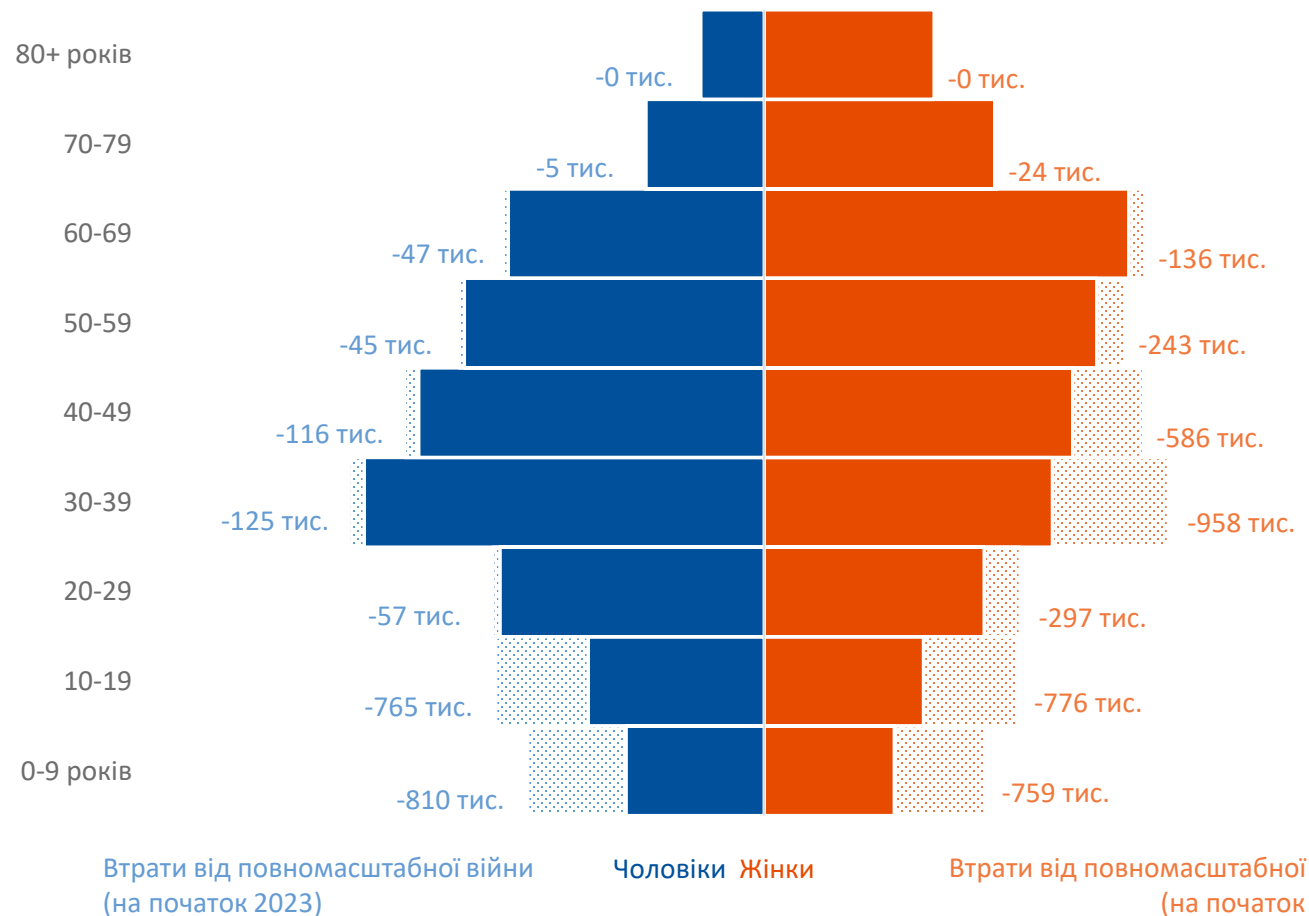
- До України повернеться 2,1 – 3 млн
- За кордоном залишаться 1,3 – 3,3 млн

ВПЛИВ ПОВЕРНЕННЯ ТА НЕ ПОВЕРНЕННЯ НА ЕКОНОМІКУ І ДЕМ СТРУКТУРУ

- Українська економіка може втратити від 2,7% до 6,9% від ВВП щорічно через неповернення біженців
- Через те, що велика частина біженців – це діти та жінки репродуктивного віку, їх неповернення – велика загроза для демографії

Демографічні втрати через виїзд українців за кордон, тис. осіб

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Співпраця із країнами ЄС у поверненні українців після війни.
- Швидка післявоєнна відбудова постраждалих регіонів.
- Поки триває відбудова, надавати допомогу людям із постраждалих та окупованих регіонів.
- Розвиток механізмів державно-приватного партнерства
- Допомога у пошуку роботи у безпечнішому регіоні, курси перекваліфікації.
- Збільшення ресурсів на комунікацію зі співвітчизниками за кордоном через дипломатичні представництва.
- Спрощена реінтеграція дітей до навчання в українських школах.
- Спрощення вступу українських випускників іноземних шкіл до українських вищих навчальних закладів
- Відкриття ринку праці ЄС для українців після війни.

- За кордоном перебувають 5,6 – 6,7 млн українців
- Переважно це жінки і діти, але частка чоловіків зростає
- Доходи українських біженців відновлюються, але є нижчими ніж до війни
- Українські біженці неоднорідні: ми виділили 4 групи біженців: класичні біженці, квазітрудова мігранти, професіонали і люди з зони бойових дій
- Більшість країн скоротили соціальні виплати окрім Німеччини
- 33% біженців працюють, ця частка зростає
- Більшість українських біженців задоволенням життям за кордоном, однак життя в Україні їм подобається більше
- 63% біженців точно чи скоріше планують повернутись, однак ця частка падає
- Студенти, люди що фінансово виграли від міграції менш схильні повертатись
- 1,3 – 3,3 млн українців не повернуться
- Українська економіка втрачатиме від цього від 2,7% до 6,9% від ВВП щорічно